

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor OCW
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

AO Passend Onderwijs 15 december 2015

Datum	Referentie	Inlichtingen bij
8-12-2015	15-0140/GB/rs	Gepke Boezaard (g.boezaard@iederin.nl)

“Van papieren realiteit naar praktische oplossingen”

Geachte Kamerleden,

Op 15 december spreekt u tijdens een algemeen overleg over passend onderwijs. De gedachte achter de invoering van het passend onderwijs is goed: alle kinderen zo veel als mogelijk in de buurt naar een reguliere school, die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Speciaal onderwijs wordt alleen ingezet als dat nodig is. Helaas is dit voor een groot aantal kinderen een papieren realiteit. Kinderen met een beperking of chronische ziekte krijgen niet altijd een plek op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden of zitten zelfs thuis.

In de verwachting dat in 2016 het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap door Nederland wordt geratificeerd, is dat niet uit te leggen. De ambitie van het Verdrag is dat iedereen, mensen met of zonder een beperking, volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) regelt nu al dat ieder kind recht heeft op onderwijs. Bovendien regelt het IVRK dat kinderen met een beperking zich optimaal kunnen ontwikkelen en dat ook het onderwijs daarop gericht moet zijn.

Kinderen de dupe van afschuifgedrag

Ook uit de achtste voortgangsrapportage blijkt dat het voor een groot aantal kinderen met een beperking moeilijk blijft om passend onderwijs te krijgen. We zien in toenemende mate dat scholen hun zorgplicht niet nakomen. Ouders kiezen bijvoorbeeld voor hun kind bewust voor het reguliere onderwijs, maar zien uiteindelijk dat hun kind in het speciaal onderwijs terecht komt. Uit de meldingen die wij hierover van ouders ontvangen blijkt dat financiële overwegingen van scholen de

reden zijn van dit afschuifgedrag. En dat terwijl onderzoek ¹ uitwijst dat kinderen meer leren van en met elkaar, wanneer kinderen met en zonder een beperking samen in één klas zitten. Blijkbaar is er in de praktijk nog steeds sprake van veel onduidelijkheid over de bedoeling van het passend onderwijs. De stelselwijzigingen vragen op uitvoeringsniveau om een verandering in het denken en handelen van alle betrokken partijen.

Wij vragen u daarom te pleiten voor een doelmatig vanuit de Rijksoverheid gefinancierd veranderingsproces op uitvoeringsniveau. Zorg hiermee voor een stevig gefaciliteerd veranderingsproces dat bottom-up plaatsvindt en betrek hierbij ouders/kinderen, leerkrachten, directies van scholen, wijkteams en de gemeenten.

Zorg dat scholen hun zorgplicht naleven en zorg dat op het niveau van het samenwerkingsverband wordt ingegrepen wanneer betreffende partijen hun verantwoordelijkheid niet nakomen.

Van papieren realiteit naar praktische oplossingen

Ouders lopen vaak vast als zij de zorg voor hun kind op school willen regelen. De signalen die ons hierover bereiken zijn bijna allemaal te herleiden tot het ontbreken van een integrale benadering. Bij een integrale benadering staat de vraag centraal wat een kind nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Er moet gezorgd worden voor een integraal en passend aanbod aan zorg en ondersteuning in alle relevante levensdomeinen. De inbreng van ervaringsdeskundigheid is daarbij van groot belang. Ouders en kinderen horen mee te praten over de oplossing.

Het probleem is dat de wetgeving voor passend onderwijs, de Jeugdwet, de Wmo, de Wlz, de Zvw, de Participatiewet en de regeling leerlingenvervoer niet in samenhang tot stand zijn gekomen. Ouders merken dit als geen ander, op het moment dat zij van het ene naar het andere loket worden verwezen. Passend onderwijs is voor hen een papieren realiteit. Zij worden hier moedeloos van! Een voorbeeld hiervan is de Intensieve Kindzorg die vanuit de Zvw wordt gefinancierd en waar zorgverzekeraars voor begeleiding blijven verwijzen naar de gemeente. Een ander voorbeeld betreft kinderen in het speciaal onderwijs. Ouders moeten nog steeds in gesprek met de school over het afgeven van hun pgb, omdat niet duidelijk is wat uit het onderwijsbudget en wat uit het zorgbudget betaald wordt. Als laatste voorbeeld noemen wij het risico dat kinderen uit het onderwijs worden geweerd. Het betreft kinderen die niet in onderwijs terecht komen, afstromen of te vroeg uitstromen (18 +). In de voortgangsrapportage wordt in dit kader gesproken van 'invoeringsproblemen', die volgens ons voortkomen uit het ontbreken van een integrale benadering.

Ten behoeve van een integrale benadering is het belangrijk dat naast de staatssecretaris van OCW ook de staatssecretaris van VWS betrokken wordt bij de doorontwikkeling van passend onderwijs. We zouden dus willen zien dat hij bij het aanstaande en toekomstige algemene overleg(gen) over passend onderwijs aanwezig is. VWS is immers verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning die tijdens schooltijd aan kinderen verstrekt wordt. Wij vragen u dit aan beide bewindspersonen voor te stellen.

¹ "Students with Down Syndrome in primary education in the Netherlands: regular or special" van Gert de Graaf, 2014. "Severe Disabilities (Education and Individuals with Severe Disabilities: Promising Practices)" van Stephanie MacFarland, 2010.

Wij vragen u te pleiten voor een integrale zorgplicht voor de eerste instantie waar ouders en/of hun kinderen zich melden met een zorgvraag. Voorkom dat ouders van het kastje naar de muur verwezen worden. Naast een integraal en passend aanbod aan zorg en ondersteuning is de inbreng van ervaringsdeskundigheid hierbij van groot belang.

Van thuiszitten naar school gaan

Wij zijn verheugd over de voorstellen die de staatssecretaris in zijn brief van 18 november jl., met als onderwerp 'Onderwijs op een andere locatie dan de school', heeft uitgewerkt, waardoor meer maatwerk mogelijk wordt. Dit is goed nieuws voor kinderen met een complexe zorg- of ondersteuningsvraag. Door een gebrek aan maatwerk zitten te veel kinderen op dit moment thuis en er zijn ouders die uit wanhoop kiezen voor een leerplichtonthefing.

De voorstellen van de staatssecretaris zijn vanachter het bureau bedacht en (nog) niet geland op de werkvloer. Het introduceren van onderwijs op een andere locatie dan de school moet samengaan met heldere informatie voor degenen die dit moeten gaan uitvoeren.

Daarom vragen wij u er bij de staatssecretaris op aan te dringen dat het invoeringsproces van 'Onderwijs op een Andere Locatie' gedragen wordt door alle partijen die betrokken zijn bij de uitwerking van dat maatwerk en vaart te zetten met de invoering.

Ouders worden onvoldoende geïnformeerd

Het is voor ouders op dit moment ontzettend ingewikkeld om passende zorg en ondersteuning voor hun kind georganiseerd te krijgen. Ouders verdwalen in een woud van regels en loketten. Zij worden, zoals ook blijkt uit de voortgangsrapportage, onvoldoende geïnformeerd, waardoor zij hun rechten en plichten niet altijd kennen. Dat begint al bij het zoeken naar een geschikte school. Scholen bieden onvoldoende informatie over hun ondersteuningsprofiel. Informatie over onafhankelijke ondersteuning in de regio/buurt is vaak niet te vinden via het samenwerkingsverband, de school en niet bij het loket van de Wmo. Ouders hebben behoefte aan een aanspreekpunt in de buurt, zodat zij bijgestaan worden bij gesprekken op school. Daarom moeten scholen ouders wijzen op de mogelijkheid van onafhankelijke (cliënt)ondersteuning. Dat kan op het niveau van het samenwerkingsverband of via de Wmo.

Voor complexe situaties zijn de Onderwijs Zorgconsulenten geïntroduceerd. Dit ondersteuningsaanbod is vanuit OCW georganiseerd, terwijl de vragen gaan over het organiseren van zorg waar vanuit VWS het Juiste Loket² voor is ingericht. Dit vraagt om een betere en integrale samenwerking tussen de onderwijswereld en het zorglandschap. Hierbij moet er een nauwe samenwerking zijn met het nieuw in te stellen 'Interventieteam Onderwijs en Zorg voor complexe problematiek'.

Zorg vanuit scholen voor heldere informatie voor ouders, over hoe zij zorg en ondersteuning voor hun kind kunnen regelen. Wij vragen u er in het belang van het kind voor te pleiten dat ouders door scholen worden geïnformeerd over onafhankelijke (cliënt)ondersteuning. Zorg dat de ondersteuning

² Het Juiste Loket is een meldpunt voor mensen die zich van 'het kastje naar de muur' gestuurd voelen en/of niet weten welk zorgloket voor hun zorg of ondersteuning verantwoordelijk is. Hierbij werken Per Saldo en Ieder(in) samen met het ministerie van VWS.

Vereniging van mensen met een lichamelijke handicap

door Onderwijs Zorgconsulenten, het Juiste Loket en het Interventieteam naadloos op elkaar aansluiten.

Tot slot

Wij hopen dat u tijdens het aanstaande algemeen overleg aan de hand van de bovenstaande input aandacht wilt besteden aan de positie van kinderen met een beperking of chronische ziekte. Zo kunt u eraan bijdragen dat alle kinderen daadwerkelijk een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden!

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
directeur Ieder(in)

Martijn Klem
directeur BOSK

José Smits Inclusie
bestuur vereniging Nederland

Peter Hulsen
directeur Ouders & Onderwijs

Marjan ter Avest
directeur Landelijk Platform GGz

Swanet Woldhuis
directeur Balans/Nederlandse
vereniging voor Autisme

Aline Saers
directeur Per Saldo

Aloys van Rest
directeur Defence for Children

Jeroen Veltheer
directeur Netwerk
Ouderinitiatieven